

veranderingen in het mbo

Herontwerp:
de negen voordelen en
de acht misverstanden

Jos Leenhouts:

‘Het beste onderwijs
is praktijkgericht’

Mondriaan is uit op
degelijk onderwijs

In dit nummer:

Herontwerp verbetert vakmanschap

Voortaan gaat het erom, dat de afgestudeerde in staat is om kennis en vaardigheden ook werkelijk toe te passen in het beroep.

>> Pagina 4

‘Het beste onderwijs is praktijkgericht’

‘Onze grootste zorg was: hoe vinden we de juiste manier van werken, zonder dat het ten koste gaat van studenten of de kwaliteit van onderwijs.’

>> Pagina 8

‘Onderwijs is al twintig keer beter’

‘De meeste teksten over competentiegericht onderwijs gooi ik weg, want daar begrijp ik niks van.’

>> Pagina 14

Herontwerp: negen voordelen

Herontwerp is een onderwerp dat veel in de publiciteit is geweest, iedereen heeft er een mening over. Lees de negen voordelen van het herontwerp; door Mondriaan ook wel vakkundig onderwijs genoemd.

>> pagina 6

'Theoretische kaders voorkomen dat het een puinhoop wordt'

Twee docenten geven hun mening over het herontwerp.

>> pagina 10

'Zo doet onze generatie dat'

Ondertussen in de klas:
drie studenten over de veranderingen in het onderwijs.

>> pagina 12

Herontwerp: acht misverstanden

Lees de acht misverstanden over het nieuwe vakkundige onderwijs.

>> pagina 16

en verder:

Jongeren zijn slimmer, sneller en socialer

>> pagina 13

Voorjaarsdebatten

>> pagina 15

Vroegâh

>> pagina 18

'Mondriaan is uit op degelijk onderwijs'

>> pagina 19

Beste ouders...

>> pagina 20

□ Wat is herontwerp?

4

Herontwerp verbetert vakmanschap

De aanleiding voor Mondriaan om ingrijpend te vernieuwen, is duidelijk. Bij bedrijven en binnen het onderwijs bestaat grote overeenstemming dat het beroeps-onderwijs beter kan. Tot nu toe werken we met dikke pakken eindtermen. Die dossiers zijn onwerkbaar, achterhaald en inflexibel. Het bedrijfsleven hanteert het begrip competentie om te beoordelen of, en in hoeverre iemand geschikt is voor zijn functie. Zo gaat ook de nieuwe kwalificatiestructuur eruit zien: competentiegericht. In 2010 is een nieuwe kwalificatiestructuur operationeel en hebben alle

mbo-instellingen de toetsing (en dus het hele programma) daar op aangepast. In de visie van Mondriaan is competent zijn het product van kennis, vaardigheden en beroepshouding. Het eindresultaat is nul als één van de drie niet aanwezig is. Die beroepshouding is het vernieuwende element: het leren en het oefenen krijgen een plaats in het onderwijs waarvoor de student op het roc is. Alles wat gedaan wordt op een roc is relevant voor ófwel het beroep, ófwel voor de verdere studie op het mbo of hbo, ófwel voor het goed kunnen functioneren als individu en als burger.

De eindtermen voldeden daar niet aan: die werden verdeeld over herkenbare schoolvakken en hadden geen heldere relatie met de beroepspraktijk. Niet langer werken met gedetailleerde eindtermen betekent ook, dat het aantal opleidingen wordt teruggebracht. Van de bijna 700 opleidingen die roc's landelijk aanbieden, blijven er zo'n 300 over. Het moet makkelijker worden om straks een beroepsopleiding aan te vullen met onderdelen van een andere studie. Zo kan een student elektrotechniek die een eigen zaak wil beginnen een module boekhouden erbij volgen, of zich bekwamen in het maken van een ondernemingsplan. De praktijk zal een veel grotere rol spelen door het werken aan levens-echte projecten. Dat betekent dat kennis nog net zo belangrijk is als voorheen, maar meer direct in verband wordt gebracht met de praktijk. Een lesdag vol met allerlei theoretische vakken zal tot het verleden behoren. De studenten worden voortdurend aangespoord de kennis direct toe te passen op de praktijk. Klassikale lessen kunnen soms een prima didactische oplossing zijn. Maar het mbo-diploma is straks geen optelsom meer van voldoende voor alle vakken.

De docenten bouwen samen met hun collega's een programma op, waarmee studenten gevoel krijgen voor het beroep waarvoor zij leren. Door het werken in projecten, kan de student laten zien op welke onderdelen hij of zij competent is en waar nog aanvulling nodig is. Toetsing vindt plaats door niet alleen het eindresultaat te beoordelen, maar ook het proces.

Geen eenheidsworst

Voortaan gaat het erom, dat de afgestudeerde in staat is om kennis en vaardigheden werkelijk toe te passen met de juiste beroepshouding. Om

daar te komen werkt het mbo van Mondriaan met een afgewogen combinatie van lessen, levensechte beroepsprojecten en praktijkbegeleiding. Hoe dat er precies uitziet, verschilt van opleiding tot opleiding. Het verschilt ook van student tot student, omdat nu eenmaal niet iedereen dezelfde leerstijl heeft. Mondriaan wil het beste in de studenten naar boven halen en dat is niet iedereen door dezelfde molen halen tot een eenheidsworst is ontstaan. Het devies bij Mondriaan is: 'de studieloopbaan centraal'. Dat is iets anders dan 'de leerling centraal', want Mondriaan is niet van plan noch in staat à la carte te bedienen. Wel wordt eraan gewerkt iedere student op een planmatige manier te brengen tot een beginnend beroepsbeoefenaar.

Trots op het goede, open voor beter

Aan zo'n herontwerp werkt Mondriaan de komende jaren. Stapsgewijs zullen in 2009 alle mbo-opleidingen overgaan op competentiegerichte einddoelen. Inhoudelijk zal het onderwijs meeveranderen, maar de degelijkheid van de opleidingen zal voorop blijven staan. In deze speciale uitgave vertellen wij u meer over de invulling en de achtergronden van het herontwerp. Het laatste woord is hiermee niet gezegd, integendeel. De komende jaren zullen knetteren van discussie, er zullen zich spannende problemen voordoen en nieuwe situaties zullen om creatieve antwoorden vragen. Bij dat alles kunt u ervan verzekerd zijn dat wij alles eraan zullen doen, om het betere niet de vijand te laten worden van het goede. ■

Bestuurders, docenten en studenten hebben er allemaal een mening over: herontwerp en competentiegericht onderwijs. Een greep.

Rico Vervoorn, onderwijskundig procesbegeleider Zakelijke Dienstverlening:

Kassa

'Er zijn studenten, die werken al vanaf hun vijftiende bij Albert Heijn aan de kassa. En op school krijgen ze dan het vak kassa. Die studenten hadden die les ook kunnen geven. In het nieuwe onderwijs is het anders: heb je aantoonbaar ervaring, dan hoef je het niet nogmaals op school te leren.'

Fax

'Die eindtermen, we zijn er helemaal klaar mee. In het eindtermendossier van een medewerker voor de reisbranche komen de woorden internet, email en ebay niet voor. Terwijl meer dan vijftig procent van de reizen momenteel via internet wordt verkocht, moeten wij studenten leren hoe ze een fax moeten bedienen. Voor je dat hebt gewijzigd, ben je zo drie jaar verder.'

Kelly Heerings, eerstejaars van pedagogisch werk (niveau 3)

't komt wel

'Voor we deze opleiding begonnen, hebben ze uitgelegd dat we hier vooral veel zelfstandig moesten leren. Onze voorbereiding bestond vooral uit leraren die zeiden: doe je best maar, dan komt het wel.'

Zwaar

'Ik hou geen vrije middag over. Het is zwaar. Vijf dagen per week school of stage, van 's ochtends tot 's avonds.'

Jos Leenhouts, voorzitter College van Bestuur:

Feedback

'Als school neigen wij naar altijd maar weer positieve feedback. Negatieve feedback proberen wij krampachtig te vermijden, terwijl studenten daar juist wel om vragen. Die leervraag moet je juist uitbuiten. Durf ook helder te zijn in wat er nog geleerd moet worden!'

Vijf jaar dansen

'De loopbaan van de student staat centraal. Dat betekent dat we niet alleen maar kijken naar de student, maar ook naar de mogelijkheden op de arbeidsmarkt op lange termijn. Een fantastische dansopleiding, waarmee je misschien vijf jaar voor Joop van den Ende mag dansen en daarna is het over, dat vind ik dus niks. Je wil ze toch meer meegeven dan een kortstondige carrière.'

Hans van Honk, directeur Strategie en Beleid:

Weet ik veel?

'Zestien/zeventien jarigen zijn meestal helemaal niet zo geïnteresseerd in het genereren van hun eigen leervraag. Die zijn vaak aanbodgedreven onderwijs gewend. Die zeggen doe maar, weet ik veel. Ze willen tot op zekere hoogte inspraak, maar vooral een gevarieerd onderwijsaanbod en veel structuur.'

Onderwijs-industrie

'Parallel aan de introductie van een nieuwe kwalificatiestructuur willen we het mbo herontwerpen. Dat is: meer beroepspraktijkvorming en meer persoonlijke aandacht voor studenten. We hadden een geïndustrialiseerde vorm van onderwijs. We zetten studenten met 25 in een klas en die benaderen we allemaal vier jaar lang op dezelfde manier. We willen voor elkaar krijgen dat we verschillende methodes in huis hebben, afgestemd op de leerstijl van de student.'

Herontwerp:

1 Bye bye eindtermen; hello competenties

Vanaf 2010 geldt voor het hele mbo de competentiegerichte kwalificatiestructuur. De dikke pakken papier zijn vervangen door een 25-tal competenties met daaraan per competentie een aantal kerntaken. Het gaat over kennis en over vaardigheden, altijd gerelateerd aan de beroepspraktijk.

4 Meer persoonlijke aandacht voor de student

Studenten kregen nog wel eens het gevoel dat het niemand interesseerde of ze nu wel of niet in de klas waren. Dat is slecht voor de motivatie. Met een opleiding waar, behalve kennis en vaardigheden, ook de beroepshouding meetelt bij de beoordeling, moet dat tij gekeerd kunnen worden. Alleen door persoonlijke aandacht kan een student kennis en vaardigheden ook daadwerkelijk toepassen. Dat motiveert.

7 De docent krijgt zijn autonomie terug

De competenties met de daaraan gehangen kerntaken zijn richtinggevend. Maar hoe een groep een opdracht invult, zal vaak verschillen. Het is aan de docent om de creativiteit en levendigheid te sturen naar relevante leerervaringen. Of de inkleuring nu wordt bepaald door een programma dat ze hebben gezien op de televisie, door de eigen ervaringen van studenten of door nog iets anders maakt niet uit. Als de criteria maar behaald worden, en het is aan de docent en het team om dat te bepalen. Met modules die vast lagen als een huis kon dat niet.

Het wordt voor docenten interessanter als zij hun eigen vakgebied kunnen inzetten voor het grotere doel. Dat is wat elke professional wil.

negen voordelen

2 Sneller aanpassen aan de behoeften van bedrijven
In de nieuwe situatie gaat het allemaal veel dynamischer. Er is meer ruimte op de werkvloer om in overleg het hoe en waarom in te vullen. Het zijn de mensen op de werkvloer zelf die bepalen wat de toekomstige beroepsbeoefenaar in huis moet hebben. Als op de werkvloer het productieproces verandert, verandert het mbo mee.

3 Prikkelender onderwijs voor de student
Mbo'ers zijn vooral doeners en niet alle mbo'ers leren op dezelfde manier. Onder de doeners zijn er ook studenten die graag theoretische kennis tot zich nemen. Anderen vervelen zich juist dood als ze niet met de praktijk bezig zijn. Sommigen doen het goed als ze samenwerken in een groep; anderen puzzelen liever in hun eentje hun oplossing bij elkaar. Het herontwerp beoogt dat er voor al die studenten met hun verschillende leerstijlen een aanbod is.

5 Meer aandacht voor burgerschapsvorming
Een goed beroepsbeoefenaar is ook een goed burger. Ook hier is aandacht voor in de nieuwe kwalificatiestructuur. Een goede burger blijft leren, beheerst het Nederlands, kent de waarden en normen van onze samenleving en handelt daarnaar.

6 Beroepsgericht
Ervaringen met competentiegericht werken wijzen uit dat de aansluiting op het beroep echt verbetert. Het bedrijfsleven en het onderwijs zijn ervan overtuigd dat een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt mogelijk wordt door met competenties te werken. De studenten zijn aan het einde van opleiding beter toegerust met wat ze in het vak nodig hebben.

8 We zweven niet
Ook in de nieuwe situatie zijn er eisen. Aan de competenties die zijn gebaseerd op een beroepsprofiel, zijn kerntaken verbonden. Daarin staat precies omschreven bij welke competenties wat voor werkprocessen gehaald moeten worden. Alleen de manier waarop je die kunt behalen, daar heb je meer vrijheid in.

9 De praktijk begint op school
Dit onderwijs komt samen met de praktijk tot stand. De werkvloer geeft gericht aan wat zij verwachten van beginnend beroepsbeoefenaren na deze opleiding. Levenschte situaties uit de praktijk komen meer de school binnen. Studenten werken aan opdrachten dingen die ze in de praktijk zo kunnen uitvoeren. En krijgen daar gerichte theorie in mee.

Dit is wat elke professional wil!

‘Het beste onderwijs is praktijkgericht’

Jos Leenhouts, voorzitter van het College van Bestuur van de Mondriaan Onderwijsgroep, heeft een hekel aan de manier waarop in de publieke opinie wordt gedacht over het nieuwe leren en andere onderwijs- vernieuwingen. Daarbij worden stelselveranderingen, schaalvergroting, leerwingscholen én competentiegericht leren in één grote bak van negativisme gegooid.

8

‘Mondriaan is een degelijk onderwijsinstituut dat studenten, op een voor hen passende manier, klaarstoomt voor de arbeidsmarkt. Zo kennen mensen ons en daar blijft het ook in de komende jaren om gaan. Wij zouden apetrots moeten zijn op onze resultaten, maar willen dat vanuit een valse bescheidenheid niet helder en duidelijk zeggen. Daarom breng ik het hier graag naar voren: of je nu luistert naar de Inspectie van het Onderwijs, de belangenorganisatie van mbo-studenten JOB óf naar onze eigen onderzoeken naar de tevredenheid van leerlingen: we slaan een goed figuur. Het aantal schoolverlaters zonder diploma ligt bij ons op twaalf procent! Mensen die er verstand van hebben, vinden dat héél mooi. Terwijl we steeds meer opleidingen verzorgen voor risicojongeren die niet verder komen dan niveau 1 of 2. Ik ben er trots op dat wij zoveel mensen goed naar de arbeidsmarkt weten te brengen. Gemiddeld heeft 95 procent gewoon binnen drie maanden een baan of volgt een opleiding op een hoger niveau. Commentaar op het niveau van de studenten krijgen wij niet zo vaak.’

Als alles zo in orde is, waarom moet het mbo dan vernieuwd worden?

‘Het is begonnen als idee vanuit het bedrijfsleven en de scholen zelf. Wij vonden dat de praktijk en de theorie nauwer met elkaar moesten samenwerken. Uiteindelijk is het wet geworden. Met ingang van 2010 gaan we in het mbo werken met een ander systeem van einddoelen. Het is al

langer bekend dat het beste onderwijs op de lagere niveaus praktijkgericht is en daarnaast veel aandacht heeft voor begeleiding. Maar ook bij de hogere niveaus klagen werkgevers dat werken met eindtermen niet is wat zij nodig hebben. Eindtermen, dat is het toetsen van het niveau van een schoolvak. En een verzameling voldoende voor schoolvakken levert jou de toegang op de arbeidsmarkt.

Het bedrijfsleven zelf is gewend te werken met competenties. Die competenties draaien erom dat je iets moet kunnen presteren in een samenhangend geheel, een beroepenveld. Het mbo gaat zich dus niet langer richten op het realiseren van eindtermen, maar wordt competentiegericht.’

Wat gaan studenten daarvan merken?

‘Met competentiegericht onderwijs zijn praktische oefeningen belangrijker, dat je laat zien wat je kunt. Zij zullen dus vaker werken met levensechte praktijksituaties. Dat zal voor al onze mbo-opleidingen gaan gelden, maar er moet ook les worden gegeven. Lessen rekenvaardigheid of ‘t Kofschip weer boven water halen – al naar gelang de leerling het nodig blijkt te hebben. Want kennis blijft broodnodig.’

Er is veel angst voor deze vernieuwing in het mbo. Komt die dan nergens vandaan?

‘Natuurlijk, bij experimenten horen ook missers, niet alles is even goed op z’n consequenties doordacht. Onze grootste zorg was: hoe vinden we de juiste manier van werken, zonder dat het ten koste gaat van studenten of de

Jos Leenhouts

‘We zijn niet tevreden als studenten hun diploma hebben gehaald, maar als ze een passende baan hebben gevonden.’

kwaliteit van onderwijs. Het antwoord daarop hebben wij zo’n anderhalf jaar geleden gevonden; wees ook in je veranderingen degelijk. Op ons instituut hebben voltijd-studenten minimaal 850 uur door docenten begeleid onderwijs, punt uit. En hun totale studiebelasting is minimaal 1600 uur. Een opleiding die nu wil overgaan tot competentie-gericht onderwijs, moet eerst zorgen dat de zaken goed zijn voorbereid. Dat betekent dat de roosters kloppen, er nog steeds 850 uur door docenten begeleid onderwijs is en dat naast alle projecten en praktisch werk het schoolwerk op tijd wordt nagekeken. Kortom: het onderwijs moet goed in orde zijn. Zo’n opleiding wordt daarop onderzocht. Die moet aantonen dat de voorbereiding voldoende is en er moet

de garantie zijn dat in geval van nood kan worden teruggegrepen op het klassikale onderwijs. Eigenlijk is het fiat om een experiment te beginnen nu een kwaliteitscertificaat geworden.’

Wat is er mis met schoolvakken?

‘Voor ons is de vakdiscipline van de traditionele schoolvakken niet relevant. Wij leiden mensen op die in een beroep kunnen werken en kunnen doorleren. Over die competenties moet je beschikken; daar werk je mee in de beroepssfeer. Keiharde kennis hoort daar natuurlijk bij. Een flink aantal opleidingen richt het onderwijs al zo in. Die hebben heel veel concrete praktijk, met een aantal vakken die daar kwalitatief aan bijdragen. Als blijkt dat je niet in staat bent om als secretaresse een goede

brief te schrijven en je daar toch weer eventjes je grammatica voor moet oprispen, dan doen wij dat. Maar het is allemaal gericht op het toekomstige beroep en niet op het worden van een excellente leerling in het vak Nederlands. Het is gericht op het worden van een excellente secretaresse.’

Iedere toekomstige werknemer is toch gebaat bij een goed begrip van de Nederlandse taal?

‘Daarom is in de nieuwe kwalificatiestructuur Nederlands weer expliciet opgenomen. Wij weten al veel langer dat het wat steviger moet. Dit schooljaar hebben we van alle leerlingen die meedoen met een experiment, een taaltoets afgenomen. Van de 1800 leerlingen krijgen er duizend vijf uur per week extra Nederlands.’

Waar staat Mondriaan in 2010?

‘Dan hebben we voor honderd procent de competentiegerichte kwalificatiestructuur ingevoerd. We zijn niet tevreden als studenten hun diploma hebben gehaald, maar als ze een passende baan hebben gevonden. We hebben een systeem opgezet om studenten één op één te begeleiden bij hun studieloopbaan. Docenten werken in teams. Het aantal voortijdig schoolverlaters is nog lager en het aantal doorstromers naar het hbo is hoger. We hebben ook een betere doorstroming vanuit het vmbo en we snappen van elkaar wat we aan het doen zijn. Bedrijven en instellingen weten ons te vinden, ook als ze bijsturing willen van de onderwijsinhoud.’ ■

‘Theoretische kaders voorkomen dat het een puinhoop wordt’

Tineke Porschen, **docent verpleegkunde en onderwijskundig medewerker van Mondriaan Zorg**

10 ‘D e competentiegerichte kwalificatiestructuur: mooi zo! Weg met die ellendige eindtermen. Het wordt er beroepsgericht van en flexibeler; ook voor ons als docenten. In nauwe samenwerking met de instellingen en met andere deskundigen maken we opdrachten waar zowel op school als op de werkplek aan gewerkt kan worden. In het verleden had je modules die je alleen maar op school deed en modules voor de praktijk. Wat we nu vanaf het begin proberen, is studenten het complete plaatje te tonen. Dat betekent dat ze niet alleen een opdracht uitvoeren, maar ook planmatig bijhouden wat ze aan het doen zijn. Door zo het eigen leerproces te plannen, kunnen ze dat straks ook beter naar patiënten. Transfers noemen we dat. De theoretische kaders voorkomen dat het een puinhoop wordt. Bij alle opdrachten hoort ook reflectie. Soms gaat dat over de hele opdracht en soms over onderdelen ervan, bijvoorbeeld de samenwerking met andere studenten. Zo leren studenten puntsgewijs na te denken over zichzelf. En daarnaast hebben we nog steeds kennistoetsen: anatomie, rekenen, theorietoetsen over persoonlijke verzorging. Onze zorgopleidingen lagen vanuit de

praktijk al niet zo onder vuur. De samenwerking met de instellingen is bijzonder goed en is dat altijd al geweest. Bij mensen die er niet direct mee te maken hebben, ontmoet je veel wantrouwen. Alles wordt op één hoop gegooid, en mensen hebben rare ideeën over dat competentiegerichte leren. Ze denken dat er geen structuur meer is, maar het tegendeel is waar. Studenten hebben er niet zoveel moeite mee. In het eerste jaar moeten

ze er aan wennen, maar daarna willen ze niet meer terug. Ik kan me dat goed voorstellen. Ik ben zelf ook competentiegericht opgeleid. Bied de studenten daarom een introductieperiode waarin ze leren leren. Hoe plan je? Hoe geef je structuur aan je eigen manier van leren? Hoe kun je het best je activiteitenplanningen maken? Want het is niet leuk om aan een opleiding te beginnen waar je niets van begrijpt.’ ■

‘Ze denken dat er geen structuur is, maar het tegendeel is waar’

Veel bijscholing, veel discussiëren met collega's. Veel met elkaar samenwerken op de leervloer en vaak kleine overlegjes en afstemming. Tussendoor, bij de boterham soms, want iedereen is zo druk, druk, druk...

Toby Jeltens
docent ict-project

‘**T**oen we met deze opleiding startten zagen we al dat lesjes draaien niet zou werken. Je kan beter samen met de jongens zeggen: hier ligt een probleem dat de markt ook heeft. Tijdens het werken aan zo'n probleem komt vanzelf de vraag naar theoretische achtergrond omhoog. En dan pak je als docent dat krijtje en ga je aan de slag. Bij ons ict-onderwijs hebben we geen lesrooster. Studenten zijn hier elke dag en hebben een eigen werkplek. Docenten werken van negen tot vijf, zonder lesroosters. Het begint allemaal met een projectbeschrijving. Daarin staat keurig netjes het probleem van de klant beschreven. De student formuleert zijn oplossing en wat hij ervan gaat leren. Behalve het product voor de klant, bepaal je ook de producten waarmee die deelnemer beoordeeld wordt. Dat gaat wekelijks, via coachingsgesprekken. Dat je heel goede ict-tools in handen moet hebben om alles transparant te maken is duidelijk. De docent moet er zo min mogelijk administratief werk aan hebben, maar tegelijkertijd moet het onderwijskundige proces transparant zijn. Al was het maar om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen.

‘Yes! Dit wil ik’

Een andere uitdaging is, dat we steeds vaker studenten krijgen die al ervaring hebben opgedaan met zelfstandig werken. Tot voor kort hadden de jongens die hier kwamen allemaal zoiets van: Yes! Dit wil ik. Nu krijgen we ook te maken met gasten die hun spulletjes bij elkaar googelen en wikipediën. De ouders zeggen terecht: wat leert mijn kind daar dan van? We komen de laatste tijd wel vaker de omissies van het voorgaande onderwijs

tegen. Maar goed, dan pakken we twintig man bij elkaar en gaan we bijspijkeren. Met coachingsgesprekken een paar keer per week, spoor je ook uitstekend op wie er wel actief werkt en wie niet, of wie vaak afwezig is. Maar je moet je er bewust van zijn dat iedereen op zijn eigen manier leert. Daar heb je verschillende rollen in: de een is de voortrekker, de ander leert van een ander. Dat gaan we niet ineens allemaal over één kam scheren.’ ■

‘Zo doet onze generatie dat!’

12

Veertig procent van de mbo-opleidingen aan de Mondriaan Onderwijsgroep werkt al volgens het nieuwe competentiegerichte principe. Hoe dat er uitziet vertellen drie studenten: Ilham Jaouhari is tweedejaars marketing en communicatie, de eerstejaars Kelly Heerings wil leidster worden op een kinderdagverblijf en Vincent de Vries zit in het derde jaar van de ict-project opleiding.

Alliedrie zijn ze tevreden met de variatie van de schoolweek. Die bestaat uit vijf dagen, van 's ochtends tot 's middags. Het grootste deel van de tijd brengen ze door met het werken aan projecten. Toetsweken zijn er niet zo vaak meer, omdat de theorie uit de lessen rechtstreeks wordt toegepast in de projecten of de stage. 'Het is nu leuker, maar wel stressy en ook moeilijker', vindt Kelly.

De studie begon met twee maanden klassikale introductie op deze manier van leren. Daar kregen ze te horen dat elke student zelf het heft in handen heeft: je bepaalt zelf wat je leert. Dat is wennen voor de meesten, want op het vmbo was het gewoon een kwestie van: lessen over je uitgestort krijgen en thuis wel of niet je huiswerk maken. 'Leraren helpen, maar jij moet het zelf voor elkaar krijgen', zegt Ilham. 'We krijgen nog wel lessen, maar dat is niet meer klassikaal een boek van voor tot achter doorwerken. Dat was zó saai.

Je had geen idee hoe je dat moest toepassen.'

'Voordat je aan een project begint, krijg je les over dat onderwerp', vertelt Kelly. 'Dan maak je met drie studenten een vooronderzoek. Je formuleert je vragen en zoekt sommige dingen op. Dat gaat naar de leraar, die beoordeelt of je verder mag of niet. Bij mij moet er meestal nog wel wat aan gebeuren, voor ik echt aan de slag kan.'

'De projectgroepjes werken zelfstandig. Dat is iets anders dan een beetje zwemmen', vertelt Vincent. 'Je werkt met voortgangsrapportages. Doet er zich eens een knelpunt voor, dan roep je de docent erbij. Een tijdje geleden bleek dat de meesten van ons niet veel terecht brachten van het berekenen van subnetten. Dan roept de leraar iedereen bij elkaar en legt hij voor het bord uit, net zolang tot iedereen het snapt.'

Voor het project wordt natuurlijk een cijfer uitgedeeld, maar dat is niet het

□ De jeugd van tegenwoordig

Jongeren zijn slimmer, sneller en socialer

Vincent de Vries

enige. Er is ook een wekelijks logboek, waarin je moet reflecteren op wat je gedaan hebt. Ook maken de studenten vergaderverslagen en een groepslogboek. Als je de kantjes er van afloopt, krijg je geen voldoende.

Volgens Ilham is het bijna onmogelijk om in je project helemaal op het verkeerde spoor te zitten. 'Je moet zelf om feedback van je leraar vragen.

Kelly: 'Chaotisch is het absoluut niet. Ik snap prima waarmee ik bezig ben.' 'Ik moet er niet aan denken de hele dag weer les te krijgen, met steeds iemand die me zegt wat ik moet doen', zegt Vincent. 'Als ik iets wil weten, kan ik het vragen en als ik het alleen kan uitdokteren, doe ik dat liever. Met dit onderwijs delen we ook als studenten onze kennis. Zó doet onze generatie dat graag; vergelijk het maar met het principe van internet.

Al die kennis ligt voor het oprapen; daar hoef je geen hele boekwerken voor door te worstelen.' ■

Vorig jaar verscheen een aardig boekje van Keesie, een communicatiebureau dat is gespecialiseerd in jongeren en kinderen. Wars van het gemopper op de jongste generatie (die niks wil en/of niet te bereiken is), analyseerden de auteurs van 'Generatie Einstein' dat jongeren anno nu slimmer, sneller en socialer zijn.

De jongeren zijn volledig vertrouwd met informatie en communicatie. 24/7 heet dat, in vaktaal. Die informatie wordt niet in de vorm van een boek aangeboden, dat je leest van hoofdstuk 1 tot het einde. In de informatiemaatschappij komt het bij brokken en fragmenten binnen, op verschillende momenten en overal. Ze leren in netwerken, waarbij beeldtaal het belangrijkste is. Ze kunnen omgaan met discontinue informatie. Ze leren sneller dan de oudere generatie en zappen gericht en informatief. Langzamerhand breekt het besef door dat het benadrukken van theorie, luisteren en lezen in het onderwijs niet zo effectief is als we altijd hebben beweerd.

Voortbordurend op die observaties, ondervroeg de landelijke organisatie die het herontwerp begeleidt, driehonderd jongeren over de modernisering van het mbo. Welnu: jongeren willen wel. Zij vinden de school belangrijk; voor later, maar ook voor nu. Al is er geen automatisch ontzag voor de docent. Hij is niet meer de kennisautoriteit die hij was, tenzij hij dat bewijst. Als een docent weet op te boksen tegen internet en YouTube, kan hij binden en boeien.

Theoretische kennis ervaren jongeren als broodnodig. School moet bepalen wat ze later nodig hebben. Ook als ze er geen zin in hebben, want ze beseffen goed dat zijzelf nog niet kunnen inschatten wat ze nodig hebben.

Jongeren van nu zijn ambitieus. Ze willen gelukkig worden, beroemd, rijk - maar in ieder geval willen ze worden wie ze écht zijn. Om dat te bereiken heb je doorzettingsvermogen nodig. Een positieve grondhouding voor onderwijs is er dan ook wel, mits dat goed georganiseerd is.

Ook over het denken in competenties zijn ze positief. Zeker als dat het einde betekent van het one-size-fits-all-onderwijs. Maar dan moeten wel alle competenties meetellen, ook als ze niet zijn verworven op school.

13

Als jongeren erbij betrokken zijn, als ze goed geïnformeerd worden, dan willen ze graag deelnemen aan een experimentele opleiding. Als ze het gevoel hebben dat ze structureel hun eigen weg moeten vinden, haken ze af. Dat is de dunne scheidslijn tussen trots zijn als pionier en balen als proefkonijn. ■

□ Praktijkopleider elektrotechniek Wim Zuidgeest:

‘Onderwijs is al twintig keer

Het aanbieden van stageplaatsen is voor Elektravon elektrotechniek in Naaldwijk een zakelijk belang. Er loopt altijd wel een vijftiental mbo'ers rond: bbl'ers en bol'ers, naast de nodige vmbo'ers. Je weet maar nooit wie er blijft hangen. Praktijkopleider Wim Zuidgeest van Elektravon heeft in de 25 jaar dat hij meeloopt de verhouding tussen onderwijs en bedrijfsleven grondig zien veranderen. Ten goede.

‘**H**et tekort aan arbeidskrachten in deze branche is zó nijpend, dat geen enkele werkgever het zich kan permitteren kinderen te frustreren in hun mogelijke technische interesse. Een beetje gezond bedrijf in onze branche heeft vacatures. Toen ik in deze branche kwam werken, begin jaren tachtig, waren de contacten tussen bedrijven en school niet noemenswaardig. Scholen kwamen hooguit bij ons om een overschot aan materiaal te halen. Er was een

scheiding tussen school en werk, en iedereen vond het wel best zo. Dat is nu wel anders. Met al die opstellingen en simulaties op de scholen, dat is twintig keer beter. Vergelijk dat eens met dat spreekwoordelijke bordje van een vierkante meter, waarop de leerlingen hun beugeltjes moesten schroeven... Toen ik nog op school zat, was het erg theoretisch. Lts'ers hadden nauwelijks praktijkervaring. Werd je leerling-monteur, dan werd dat in de praktijk recht getrokken.

Wim Zuidgeest van Elektravon

beter'

Wat ik van competentiegericht onderwijs begrijp, is dat ze zich door middel van thema's en projecten richten op de praktijk. Daar hoort dan wel een stuk theorie bij. Bij elkaar moet dat de volledige lesstof opleveren. Studenten hebben geen examens meer, maar een portfolio. Dat lijkt me goed, maar je moet niet bang zijn voor een gewenningsperiode. Er zal ook weerstand komen. Mensen zijn geneigd om te denken dat het vroeger beter was, maar tien jaar geleden leefden we langs elkaar heen. Ik ken de tijd nog wel, dat een leerling zes jaar deed over een opleiding waar twee jaar voor stond; dat is niet meer.

De meeste teksten over competentiegericht onderwijs gooi ik weg, want daar begrijp ik niks van. Ik ben voldoende geïnformeerd via voorlichtingsavonden van Mondriaan en ook Kenteq speelt een rol. Maar ik zit wel in de verwonderingsfase. Mijn zoon, een bbl'er, wordt op zijn schooldag in een groot lokaal met computers gestopt en that's it. Van een groepsgevoel blijft zo niet veel meer over.

Feit is wel, dat wij als bedrijf ons bewuster worden van het onderwijs en dat is goed. Van de twaalf thema's die de opleiding behandelt, mogen wij er ook een invullen. Dat is fantastisch, hiermee krijgen we onderwijs à la carte. Maar toch: hou die klassikale instructie er alsjeblieft in. En laat de student student zijn en de leraar leraar. Studenten mogen best weten dat er in de bedrijven ook een stukje hiërarchie is. De wereld bestaat uit meer dan je klasgenootjes.' ■

Voorjaarsdebatten

Competentiegericht onderwijs maakt de tongen los. Dat bleek tijdens de debatreeks, die de Mondriaan Onderwijsgroep in het voorjaar van 2007 organiseerde. Het was een uitgelezen gelegenheid voor deskundigen (mbo-docenten, mbo-studenten en ondernemers) om argumenten te wisselen.

In het vuur van de strijd concludeerden docenten, dat competentiegericht onderwijs eigenlijk helemaal niet nieuw is. De één bracht naar voren dat Plato al beweerde dat men pas op het slagveld soldaat wordt, terwijl de ander teruggreep naar het Middeleeuwse gildensysteem. Twijfelaars bleken erg onder de indruk van het feit dat zowel het bedrijfsleven als de studenten vinden dat cgo (ofwel herontwerp) het vakmanschap verbetert. Wel moeten docenten en anderen voldoende gelegenheid krijgen zich voor te bereiden op zo'n mega-operatie.

Enkele studenten vroegen zich in hun debat af, of de mbo'er wel geschikt is voor competentiegericht onderwijs. Een kleine minderheid stelt dat studenten te lui zijn om het zelf te doen. Op je zestiende kun je zoveel vrijheid niet aan, vond deze groep. Het is makkelijker om te leren via een lesuur met een leraar voor de klas. Anderen vonden juist dat je op deze leeftijd begint volwassen te worden; een mooi moment om te starten met

zelfstandig leren werken. Dat wordt straks bij je baas ook van je verwacht. Zij hebben juist tabak van het passief moeten luisteren naar een leraar voor de klas.

Competentiegericht onderwijs leidt op tot verbeterd vakmanschap, was een stelling waar iedereen het over eens bleek te zijn. Wel is het keihard nodig dat studenten daarin goed begeleid worden. En daarbij af en toe een schop onder de kont krijgen. In het bedrijfsleven-debat viel op dat veel ondernemers niet tegen het competentiegerichte mbo zijn, maar dat het wel beter moet worden ingevuld. 'Er is een goede stap gezet, maar dat is onvoldoende', werd gezegd. En: 'Praten is niet hetzelfde als invoeren'. Ondernemers hebben vaak geen tijd om aan tafel te zitten met de school. Wel werden zij enthousiast over het idee klankbordgroepen in te stellen, al was het maar om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen. Daarnaast moeten docenten regelmatig de werkvloer op. Dat is iets anders dan praten met het bedrijfsleven. ■

Ilham Jaouhari, tweedejaars marketing en communicatie (niveau 4)

Samenwerken

‘Bij competentiegericht onderwijs moet je leren samenwerken en organiseren. Daar moet ik nog echt aan werken, want ik ben geneigd steeds de leiding te nemen. Samenwerken is beter.’

Bagger

‘Mijn zus doet verpleegkunde, ook competentiegericht. Zij vindt het bagger. Zij wil mij steeds wijsmaken dat dat aan de opleiding ligt, maar daar geloof ik niet in.’

Beter

‘Het wordt steeds beter. Vorig jaar kreeg je bijvoorbeeld automatisch een onvoldoende voor je project als je een onvoldoende had voor het proces. Dat is nu uit elkaar gehaald. Bovendien zijn alle competenties nu in categorieën gezet, zodat het duidelijker is aan welke competenties je nog moet werken.’

Vincent de Vries, derdejaars ict-projectstudent

Engelse les

‘Aanvankelijk kreeg ik vaak Engelse les. Maar in de ict is de helft van alles wat je tegenkomt in het Engels, als het niet meer is. Dat leer je dus aldoende. En mocht dat niet zo zijn, dan kun je dat aangeven en word je bijgespijkerd.’

Boeken

‘Bij competentiegericht onderwijs werk je een lijst met competenties af. Als je dat allemaal kunt, heb je je diploma. Dat is anders dan vroeger, toen het bijna alleen over boeken ging.’

Experimenteren

‘Voor een project voor Cisco moesten we een netwerk van routers maken. Daar snapte ik niets van. Toen heb ik een stel routers gevraagd en ben daarmee gaan experimenteren. Uiteindelijk ben ik er zo uitgekomen.’

Herontwerp:

T Competentiegericht leren biedt studenten veel te veel vrijheid (ook wel: studenten zijn zelf volledig verantwoordelijk voor hun leerproces).

Nou, vergeet dat. De inhoud staat vast en daar valt niet over te onderhandelen. Wel houdt het nieuwe mbo rekening met de verschillende leerstijlen. Er zijn studenten die fantastisch scoren door klassikaal onderwijs. Maar er zijn er ook die het juist goed doen met probleemgestuurd onderwijs. Weer anderen werken het liefst zelfstandig achter een computer. Welke ingang men ook kiest: studenten kunnen onmogelijk volledig verantwoordelijk zijn voor hun eigen leerproces. Het is en blijft hier een school. Als ze op de opleiding komen hebben studenten meestal nog geen idee wat het beroep waarvoor ze leren inhoudt. De ervaring leert dat het enkele jaren duurt voor een student heeft geleerd te leren. Wel is iedereen zelf verantwoordelijk voor de keuzes die ze maken. Mondriaan houdt ze aan die keuze.

E Het beroepsonderwijs wordt makkelijker voor studenten (ook wel: het is makkelijker een goed cijfer te halen voor een project dan voor een toets).

Studenten ervaren de confrontatie met levensechte beroepssituaties als spannend en veeleisend. Ze moeten nog steeds heel veel leren en juist kennis leren combineren en in de praktijk toepassen. Daar komt bij dat ze zich de juiste beroepshouding eigen moeten maken.

acht misverstanden

2 Competentiegericht leren gaat ten koste van de kennis (ook wel: docenten mogen hun vak niet meer uitoefenen).

Het tegendeel is waar. Waar het om gaat, is een uitgebalanceerde mix van kennis, vaardigheden en beroepshouding. Kennis is en blijft belangrijk. Wel wordt de structuur van klassieke schoolvakken losgelaten. Een mbo-diploma is niet langer een optelsom van voldoende voor alle vakken. Het is het bewijs dat de beginnende beroepsbeoefenaar over voldoende kennis, vaardigheden en een goede beroepshouding beschikt om aan de slag te gaan.

3 Het beroepsonderwijs wordt makkelijker voor docenten (ook wel: studenten bepalen zelf of ze iets doen).

Het wordt juist moeilijker. Leuker wellicht, maar niet eenvoudiger. Geen docent zal op vaste routine kunnen draaien. Ze zullen actief moeten zijn om de studenten goed aan het werk te houden. Ze werken samen met collega-docenten aan relevante projecten en zijn begeleiders van de studieloopbaan van hun pupillen. Ze hebben feeling met de praktijk en brengen realistische vraagstukken in. Soms geven ze klassikaal les, soms begeleiden ze een project en soms maken ze gebruik van ict om de studenten te begeleiden in het leerproces.

4 Competentiegericht onderwijs is het didactische antwoord op alles wat er nu verkeerd gaat in het mbo.

Competentiegericht onderwijs zegt iets over het einddoel, verder niets. Het mbo gaat opleiden met 25 competenties in het vizier. Hoe dat pedagogisch en didactisch wordt ingevuld, verschilt van opleiding tot opleiding en van student tot student. Competent is de student die beschikt over adequate kennis voor het beroep, vaardigheden en de juiste beroepshouding. Dat is niet wereldschokkend nieuw.

5 Voor een competentiegerichte studie hoef je niet zo vaak naar school.

Dat is beslist niet waar. Een voltijd studie bestaat uit minimaal 850 door de docent begeleide uren en in totaal 1600 uren aan studiebelasting: niet minder, eerder meer. De student die er een potje van maakt, wordt daarop aangesproken. Bij verzuim wordt naar huis gebeld. Onvoldoende presteren is een vraag om hulp.

7 Krijgen die arme docenten en studenten nu alweer iets door de strot geduwd?

Het is het Nederlandse bedrijfsleven dat vraagt om competentiegericht beroepsonderwijs. De vernieuwing is het resultaat van discussies tussen ondernemers, het mbo en de politiek. En de studenten? Bij een goede balans tussen kennis, vaardigheden en houding vinden zij het een verbetering.

8 Leve het competentiegerichte onderwijs! Alles moet anders!

De Mondriaan onderwijsgroep voert het herontwerp stap voor stap in. Elke stap is gedegen voorbereid en het verstand wordt er steeds bijgehouden. Opleidingen die over willen gaan op het nieuwe onderwijs, worden eerst gescand. Als ze hun zaakjes niet op orde hebben of hun studenten geen goed onderwijs kunnen garanderen, mogen ze niet starten met de nieuwe opleiding. Er wordt namelijk niet ingeleverd op het degelijke onderwijs dat iedereen van de Mondriaan onderwijsgroep mag verwachten.

Vroegâh

Jaaah, die oude ambachtsschool, dat was nog wat. Zeker, in het industriële tijdperk van toen was het prima. Maar tegenwoordig voldoet dat niet meer. Ontwikkelingen volgen elkaar in adembenemend tempo op. Wie vandaag een ambacht beheerst, is morgen misschien overbodig. En dan: het mbo voldeed in onderwijskundig opzicht niet. Het wist de leerlingen onvoldoende te binden en te boeien. Logisch, want die kregen een verzameling schoolvakken over zich uitgestort en moesten zelf maar uitdokteren wat ze er later mogelijk aan zouden kunnen hebben. Natuurlijk had dat schoolvak een relatie met het beroep, maar dat was vaak alleen voor de kenner zichtbaar. Eindtermen werden gedefinieerd in schoolvaktermen. Dan kon het gebeuren dat je een schriftelijke toets kreeg over het voeren van een telefoongesprek in het Frans. Dat werd dan nog nagekeken op spelfouten ook.

18

Vroegâh, toen deugde het mbo ook al niet. Bedrijven, docenten en studenten weten dat wat er was, niet goed genoeg was. De afnemers van het mbo hadden weinig tot geen invloed op het onderwijs. Een roc deed het goed, als er voldoende leerlingen met een diploma de school verlieten. De docent had zijn werk goed gedaan als de meeste leerlingen een voldoende voor zijn vak hadden. Herontwerp heeft een ander doel voor ogen: de afgestudeerde student laten slagen in zijn werk of in zijn vervolgstudie. Van diezelfde docent wordt nu verwacht dat hij in teamverband beginnende beroepsbeoefenaren aflevert.

Vroegâh, toen konden ze nog een hamer vasthouden. En ze wisten ook nog wel raad met de gebruiksaanwijzing van een nieuw lasapparaat, vroegâh. Nu eens lag de focus op kennis - en dan weer op vaardigheden - al maar gelang de stand van de slinger der maatschappelijke discussie. Maar al te vaak bleek, dat kennis en vaardigheden achterhaald waren tegen de tijd dat de student aan het werk ging. Bovendien kwam de vakman zwaar in de problemen als hij met een klant moest werken. Motivatie en beroepshouding waren niet gevat in eindtermen en speelden dus ook in de opleiding een ondergeschikte rol. Herontwerp wil voorkomen dat werkgevers hun mensen als ze van Mondriaan afkomen, twee jaar moeten scholen voor ze geld gaan opbrengen.

Vroegâh, toen had de leerling nog gewoon respect voor de leraar. Ja, dat waren mooie tijden, toen je als docent nog weg kwam met één-richtingverkeer. De leerling van tegenwoordig bereik je er echter niet meer mee. Die wil best investeren in zijn onderwijs, als hij maar kan aangeven wat hem echt helpt. Deze generatie leert dat kennis overal te halen is. Kennis is dat spul dat je deelt met anderen, liefst via snelle communicatiemiddelen. Kennis eigen maken is voor hen een actief proces: als je kennis kunt toepassen, is het de moeite waard.

Vroegâh, toen kon je thuis aan je ouders nog uitleggen wat je op school leerde. Je liet je cijferlijst zien en ze wisten min of meer of je je best deed. Nu moet je ze uitleggen aan welke set competenties je deze maand werkt.

Het leek allemaal een stuk simpeler, vroegâh. Maar dat was toen. Nu weten we: als het toen al eenvoudig was, is het in deze tijd een stuk gecompliceerder. Niets is zo dodelijk voor vooruitgang, als teruggrijpen naar te simpele oplossingen voor moeilijke uitdagingen. Maar niet alles van het verleden is verkeerd in deze dagen. Het vakmanschap van toen, eren we met vakkundig onderwijs naar de inzichten van nu. ■

‘Mondriaan is uit op degelijk onderwijs’

Beter onderwijs en minder uitval, daar zet het Haga Ziekenhuis op in bij het samen met Mondriaan ontwerpen van de nieuwe mbo-opleidingen. ‘Een unieke samenwerking’, zegt Ineke van Zanten, zorgmanager bij het Haga Ziekenhuis. Zij is verbonden aan de Haga Academie, een afdeling die alle werknemers begeleidt die een opleiding volgen.

‘Het competentiegerichte onderwijs is een positieve ontwikkeling, omdat het niet alleen gaat om kennis, maar om de combinatie van kennis en zijn. Dat is meteen ook beter te beoordelen. Namens het ziekenhuis zit ik in de regiegroep van Mondriaan, een overleg waar de samenwerking en het beleid gestalte krijgen. We zitten in product-groepen waar onderwijs wordt ontworpen. Toen Mondriaan een experiment met de opleiding wilde beginnen, hebben ze ons benaderd om het gezamenlijk aan te pakken. Zodoende zijn we er al jaren mee bezig.

‘Theorie en praktijk moeten heel nauw samenwerken.’

Wij zijn niet tevreden met het oude onderwijs; er zijn grote hiaten in kennis. We willen de kwaliteit van de verpleegkundigen opvrijselen en dan ontkom je er niet aan het competentiegericht aan te pakken. Theorie en praktijk moeten heel nauw samenwerken. In deze aanpak zit veel meer structuur: studenten leren van negen tot vijf op de leervloer op school en dat motiveert ze enorm. Wel merken

we dat docenten bij tegenwind geneigd zijn terug te grijpen naar oude lesvormen als studenten het moeilijk vinden. Maar zo onzeker als in het oude systeem zijn studenten niet. Mondriaanmensen laten ze niet los en zoeken naar manieren om iedereen erbij te houden.

Het experiment zijn we begonnen met 21-plussers. In het verleden zag je een enorm verloop na de eerste periode van veertien weken. Dan kwamen ze in contact met de praktijk en namen ze de benen, omdat ze schrokken van hoe het er in het echt aan toegaat. Dat is nu niet meer. Het gemiddeld rendement gaat dus omhoog, merken we. Dat kunnen we heel goed gebruiken, gezien de personeelstekorten in onze branche. Mondriaan is er echt op uit om degelijk onderwijs te verzorgen. Ze zetten alles op alles om de studenten niet meer los te laten. Als er iets is, zoeken ze naar oplossingen, vaak in nauw contact met ons. In het verleden hadden wij veel minder invloed. Docenten wisten soms absoluut niet meer wat er in de praktijk speelde en ook dat is verbeterd. Het is een experiment, dus je loopt wel eens tegen zaken op, die niet goed gaan. Waar we bijvoorbeeld nog niet uit zijn, is de beoordeling van de proeve van bekwaamheid. Dat vindt plaats in de praktijk, maar voor het ziekenhuis is het moeilijk te bepalen wanneer iemand door mag en wanneer niet. Er moeten duidelijke afspraken komen over wat nu de waarde is van welke proeve en wat de zwaarte ervan is. En hoe het met herkansingen zit. Dat is voor ons niet helder en daar zijn we dus nu over bezig.’ ■

Paul van Buuren, beleidsmedewerker onderwijs Techniek en ICT:

Op de huid

‘Je moet ze constant op de huid zitten, want zodra ze ergens op vastlopen, gaan ze msn’en, mailen of sms’en. Ze hebben echt bijtijds een duwtje in de goede richting nodig; het is funest als je er op die momenten niet bent.’

Klachten

‘Het ouderwetse systeem van kennis-overdracht is in principe niet verkeerd, maar het voordeel van competentiegericht leren is, dat je het meteen leert toepassen in de beroepssituatie. Bedrijven klaagden dat ze onze afgestudeerde mbo’ers eerst nog twee jaar moeten opleiden. Dat is verbeterd, nu al.’

Marie-Claire Gambon, directeur onderwijs Zakelijke Dienstverlening:

Boekhouden

‘Wie boekhouder wil worden, moet nog steeds boekhoudregels leren. Die boekhoudregels zijn uitgevonden door de Arabieren en sindsdien niet noemenswaardig veranderd. Goed, eerst rekende men op een tablet, toen op een lei, vervolgens op papier en tenslotte kregen we de computer. Maar nog steeds: iedereen die boekhouder wil worden moet de regels van een balans kunnen hanteren. We bieden het anders aan omdat de toepassingen verar zijn. En we probeer aantrekkelijk te ma voor de studenten, het mag ook leuk e plezierig zijn. Boekhouden is leuk als je boekhouder wil worden.’

Beste ouders,

Mondriaan zet in op degelijk onderwijs. Bij ons zie je allang niet meer dat knullige bordje van een vierkante meter waar jongens leren hoe ze beugels moeten vastzetten. Tegenwoordig zijn het grote ruimtes waar de praktijk helemaal nagebootst kan worden. Kapsalons, kantooromgevingen, een fitness-ruimte, werkplaatsen, ziekenzalen, garages en zelfs complete hotelkamers worden nagebouwd; simulaties noemen ze dat in het onderwijs.

De komende jaren gaat er bij Mondriaan veel veranderen. Het onderwijs zal veel meer gericht zijn op de praktijk. Na een opleiding op Mondriaan zullen studenten beter voorbereid zijn als beginnend vakman/vrouw. Ook het doorleren op een hoger mbo- of hbo-niveau moet soepeler gaan.

Studenten gaan steeds vaker werken in groepjes aan praktijkopdrachten die zo uit het echte bedrijfsleven zijn geplukt. Aan het eind van zo'n periode volgt de beoordeling of de producten van goede kwaliteit zijn. Dan komt ook aan de orde of de onderlinge samenwerking goed verliep. En natuurlijk of er nieuwe kennis verworven is en wat voor theorie er nodig is om een goed resultaat te boeken. Theorie hoort er nog steeds gewoon bij. In lessen met studieboeken of met de computer. De meeste mensen die met dit competentiegerichte onderwijs te maken hebben, zijn er goed over te spreken. Studenten hebben het gevoel dat ze uitgedaagd worden. Voor de school is het een prachtmanier om alle studenten, met al hun verschillende leerstijlen goed aan bod te laten komen. En bedrijven en instellingen, die willen niet anders en werken er volop aan mee. De relatie van Mondriaan met het bedrijfsleven wordt er steeds beter op.

Toch is niet iedereen enthousiast. De kranten staan er vol van: het nieuwe leren maakt een puinhoop van het onderwijs. Leerlingen hebben het voor het zeggen en de docent mag geen les meer geven. Zo is het dus niet bij de Mondriaan onderwijsgroep. Hier wordt gewoon les gegeven als dat nodig is. En het is wel degelijk de bedoeling dat studenten daar aanwezig zijn. En ook op andere momenten: om precies te zijn minimaal 1600 uur per jaar, waarvan ze minstens 850 uur door een docent worden begeleid. Op aanwezigheid wordt gecontroleerd, dus als uw zoon of dochter niet verschijnt, mag u een telefoontje van ons verwachten.

Het beroepsonderwijs slaat een nieuwe weg in. Wij kunnen ons voorstellen dat het voor ouders moeilijk te volgen is. De school van vroeger lijkt misschien niet meer op wat het nu is. Dat kan ook niet, want de bedrijven en instellingen veranderen ook voortdurend. We kunnen het ons niet permitteren om alles te laten zoals het was. Maar wel beloven we, dat we jaar na jaar de studenten stimuleren het beste uit zichzelf te halen. Er gaat veel veranderen, maar daar offeren we geen studenten aan op. Mondriaan is er trots op dat veel van onze studenten verder studeren op het mbo of hbo. Mensen met een diploma vinden makkelijk een baan en de schooluitval bij Mondriaan is lager dan het landelijk gemiddelde. We zouden wel gek zijn als we dat in de waagschaal stelden. U kunt als ouder erop rekenen dat uw zoon of dochter degelijk en goed onderwijs krijgt.

Colofon

Productie

© de Mondriaan
onderwijsgroep

Redactie en teksten

Rob de Blok, Amsterdam

Vormgeving

Tigges, bureau voor
communicatie en
vormgeving, Rijswijk
blue lemon, Den Haag

Fotografie

Arno Masee Fotografie,
Rijnsaterwoude

Druk

Drukkerij Van Deventer bv,
's-Gravenzande

Oplage

4.000

Datum

januari 2008